Życie jest cenne — troszczę się o innych

Dekalog, sumienie i charakter • Wj 20:13; Mt 5:21–24

Myśl przewodnia

Szacunek dla życia wyraża się również w słowach i bezpiecznym rozwiązywaniu sporów.

Opowieść i opracowanie dla uczestnika

W Dekalogu czytamy krótkie przykazanie chroniące ludzkie życie. Jezus pokazuje, że liczy się także nasze postępowanie, gdy się gniewamy.

Czasem ktoś nas zdenerwuje. Sama złość jest uczuciem. Możemy wyrazić ją słowami, poprosić o przerwę albo o pomoc. Uderzenie lub upokorzenie drugiej osoby wyrządza krzywdę.

Gdy kogoś przeprosimy, warto również naprawić to, co można naprawić. Jeśli jednak ktoś nam zagraża, najpierw szukamy bezpiecznego miejsca i pomocy dorosłego.

Przykazanie uczy szanować życie ludzi. Jezus mówi też o krzywdzących słowach. Zdarza się, że ktoś się rozzłości — uczucia są częścią życia. Możemy jednak zdecydować, czy kogoś uderzyć, obrazić, czy przerwać spór i zwrócić się po pomoc. Warto ćwiczyć bezpieczne sposoby rozwiązywania konfliktów.

Jezus przypomina o pojednaniu. Uczymy się mówić „przepraszam” i słuchać drugiego człowieka. Przeprosiny powinny iść w parze ze zmianą zachowania.

Cele lekcji

• Wyjaśnia, dlaczego nie wolno krzywdzić ludzi.

• Rozróżnia złość od agresji.

• Podaje sposób bezpiecznego szukania pomocy.

• Odpowiada na pytanie kontrolne: Czy złość i uderzenie kogoś są tym samym?

Przebieg zajęć

Wprowadzenie i pytanie — 4 min

Rozłóż rekwizyty lub przygotowane ilustracje i nawiąż do codziennego doświadczenia dziecka: Czy złość i uderzenie to to samo? Pozwól odpowiedzieć gestem albo milczeniem.

Lektura Biblii i kontekst — 8 min

Opowiedz prostym językiem o fragmencie Wj 20:13; Mt 5:21–24. Zakaz bezprawnego pozbawiania życia Jezus rozwija w Kazaniu na Górze, wskazując również na gniew, pogardę i potrzebę pojednania z człowiekiem. Przeczytaj z Biblii krótki, wybrany urywek i pokaż jego miejsce w opowieści.

Rozmowa i rozumienie — 6 min

Zadaj pytanie dotyczące bohaterów i wyborów. Zastosuj jeden przykład: Szacunek dla życia wyraża się również w słowach i bezpiecznym rozwiązywaniu sporów. Nie wyciągaj od dzieci szczegółów z życia rodzinnego.

Ćwiczenie i zastosowanie — 8 min

Dzieci oglądają cztery kartoniki: gniew, popychanie, rozmowa, pomoc dorosłego. Ustawiają kartoniki tak, aby pokazać możliwą bezpieczną reakcję na konflikt. Udział i forma odpowiedzi pozostają dobrowolne. Nie żądaj

osobistych zwierzeń.

Podsumowanie i zadanie domowe — 4 min

Sprawdź, czy uczestnicy potrafią odpowiedzieć: Czy złość i uderzenie to to samo? Przypomnij myśl: Szacunek dla życia wyraża się również w słowach i bezpiecznym rozwiązywaniu sporów. Propozycja dla rodziny: Ustalcie zdanie, które każdy domownik może powiedzieć, gdy potrzebuje przerwy w trudnej rozmowie.

Ćwiczenie uzupełniające

Dopasuj reakcje do znaków: „stop", „odejdź", „porozmawiaj".

Pytania i propozycje odpowiedzi

Czy złość i uderzenie to to samo?

Nie. Złość jest uczuciem, a uderzenie jest krzywdzącym działaniem. Można złościć się bez przemocy.

Co możemy zrobić zamiast kogoś uderzyć?

Nazwać uczucie, odejść na chwilę i poprosić o pomoc.

Co robimy, gdy ktoś jest zagrożony?

Szukamy pomocy odpowiedzialnego dorosłego i bezpiecznego miejsca.

Czy złość i uderzenie kogoś są tym samym?

Nie. Emocja i czyn to dwie różne rzeczy.

Pomoce dydaktyczne

• Biblia w wybranym przekładzie, także szerszy kontekst wskazanych wersetów

• karta pracy SM-G2-A-38

• kartki, kolorowe kredki i tablica do wspólnych notatek

• ilustracje i przedmioty bezpieczne dla wieku

Wskazówki biblijne i wychowawcze

• Hebrajskie rāṣaḥ w Wj 20:13 nie oznacza automatycznie każdego spowodowania śmierci: w Lb 35 i Pwt 19 rozróżnia się zabójstwa rozmyślne i nieumyślne. Mt 5:21–24 mówi także o gniewie i pogardzie, jednak nie stawia każdej emocji na równi z czynem zabójstwa. Nie wolno zawstydzać dzieci za doświadczaną złość.

• Odczytaj najwyżej kilka zdań z wybranego fragmentu. Resztę opowiedz własnymi słowami i zakończ prostą czynnością. Unikaj sprawdzianów pamięci oraz trudnych scen.

• Rozmawiaj o zachowaniach, nie oceniaj charakteru dziecka etykietami.

• Hebrajskie słowo użyte w Wj 20:13 (rāṣaḥ) bywa oddawane jako „mordować" lub „zabijać"; tekst wymaga odróżnienia bezprawnego pozbawienia życia od wszystkich przypadków śmierci wspominanych w Biblii. Nie próbuj rozwiązać całej etyki wojny jednym wersem.

• W Mt 5:21–24 Jezus rozszerza odpowiedzialność moralną o gniew i poniżające traktowanie bliźniego. Nie stawia wszystkich konfliktów czy emocji automatycznie na równi z zabójstwem.

• Etyczna praca z tekstem łączy godność życia z pomocą człowiekowi krzywdzonemu. Nie wymaga od ofiary, aby wracała do niebezpiecznej relacji.

• Ucz dzieci odróżniać uczucie złości od przemocy. Złość można nazwać i wyrazić bez ranienia; za krzywdzące czyny odpowiadamy.

• Pojednanie i przebaczenie są wartościowe, lecz nie należy wymuszać kontaktu ani udawać, że szkoda nie wymaga ochrony, naprawienia i konsekwencji.

• Nie wymagaj natychmiastowego przebaczenia ani kontaktu ze sprawcą. W zagrożeniu priorytetem jest ochrona.

• Wj 20:13 i Mt 5:21–24 łączą wartość życia z odpowiedzialnością za gniew i relacje. Potępiaj zachowania krzywdzące, bez etykietowania samego dziecka.

• Uwagi do interpretacji i bezpieczeństwa: Hebrajskie rāṣaḥ w Wj 20:13 nie oznacza automatycznie każdego spowodowania śmierci: w Lb 35 i Pwt 19 rozróżnia się zabójstwa rozmyślne i nieumyślne. Mt 5:21–24 mówi także o gniewie i pogardzie, jednak nie stawia każdej emocji na równi z czynem zabójstwa. Nie wolno zawstydzać dzieci za doświadczaną złość.

Kontynuacja w domu

Stwórzcie rodzinny sposób na krótką przerwę w kłótni.